СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 236. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 10 жовтня 1931. — VOL. XXXIX. No. 236. Jersey City, N. J., Saturday, October 10, 1931. THREE CENTS.

БЕРУТЬСЯ ДО НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ ЗАМКНЕНИМ БАНКАМ

НОВА ДОПОМОГОВО-КРЕДИТОВА КОРПОРАЦІЯ БУДЕ ЗАІНКОРПОРОВАНА НА ПРОТЯЗІ 48 ГОДИН. БУДУТЬ СПЛАЧУВАТИ ДЕПОЗИТОРАМ ЗАМКНЕНИХ БАНКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Джордж Л. Герисон, говернор „Ню Йорк Федерел Резерв Бенк", повідомив президента Гувера, що його фінансовий плян буде виконаний на протязі 48 годин. Банкирі працюють над негайним уведенням в життя кредитової корпорації з фондом у сумі $500,000,000, призначеним на ратування замкнених банків, або таких, які мають мало готівки. Отся корпорація буде заінкорпорована вже в суботу. Подробиці щодо допомоги банкам будуть теж негайно вироблені й розіслані банкам до відома, так, що банки дістануть поміч уже на протязі найближчих днів.

Частина фонду кредитової корпорації буде вжита на виплату зачетів депозиторам замкнених банків, щоби в той спосіб допомогти депозиторам зліквідувати паніку та дати людям у руки більше готівки для закупів.

БІРЖЕВІ ПАПЕРИ ПІШЛИ ВГОРУ.

НЮ ЙОРК. — Акція президента Гувера й банкирів в справі ратування загрожених банків мала добрі наслідки, бо з усіх сторін краю почали наплинати замовлення на закупно вартісних паперів, з яких деякі спекулятивні, як „Обурн" піднеслися за один день на 20 пунктів.

ЯК ЦЕ БУЛО З ПЛЯНОМ ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Плян кредитової корпорації й проєкт зміни законів „Федерел Резерв Бенк" був предложений президентом Гувером в ночі минулої неділі банкирам на тайній нараді, яка відбулася в домі секретаря скарбу, Мелона.

ПОЗИЧАТИ ГРОШІ НА ПРОДУКТИВНІ ЦІЛИ, А НЕ НА ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер заявив 600 делегатам „Панамерикен Комершел Конференс", що держави не повинні позичати грошей на покриття военних буджетів, себто зброєння, а тільки на продуктивні ціли.

Делегати з 24 країв, котрі зїхалися на ту конференцію, оплескували ту заяву президента одну минуту.

Президент говорив далі, що в теперішних часах є потрібні конференції держав Америки, бо їм усім треба порозумітися в торговельних справах. Всі ми, говорив президент, повинні спільно користати з успіхів і спільну витягати науку з невдач.

ПРАВИТЕЛЬСТВО И ТОРГОВЛЯ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер, говорячи про торговлю, заявив, що торговельні підприємства, поминувши надзвичайні обставини, належать до ділянки приватних людей.

Правительство має тільки дбати про те, щоб обставини в державі складалися для таких підприємств як найкраще.

КАЖУТЬ, ЩО ПРИГОТОВИВ СВОЄ ВЛАСНЕ ПІРВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Адвокати чотирох ґенґстерів, котрих мають судити за пірвання молодого брокера Розенталя, подають, що сам Розенталь звернувся до обжалованих, щоби вони його пірвали, щоби добути від родини $50,000, які вона заплатила титулом викупу. Розенталь потребував готівки і хатів її тим способом добути.

ГОВОРЯТЬ ПРО БІЛЮНОВУ ДОПОМОГОВУ КОРПОРАЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — У Вашинґтоні дебатують широко над тим, що Гувер не ограничиться до кредитової корпорації з $500,000,000 для ратування банків, але плянує нову державну корпорацію з фондом у сумі одного біліона долярів, яка матиме за завдання нести допомогу залізницям, хліборобству й промислови.

Ця корпорація була би побудована на взір „Вор Файненс Корпорейшен", яка істнувала підчас світової війни і була дуже корисною інституцією. Кажуть, що тут военну інституцію дуже легко відновити.

МАТИ ЗАДУШИЛА В СНІ ДИТИНУ.

НЮ ЙОРК. — Миссис Анна Норис обернулася в ночі підчас сну на другий бік і притиснула свого двотижневого сина так сильно, що як пробудилася, то він був уже мертвий. Мати попала з розпуки в гістерію і треба було покликати лікаря.

ІНДІЯНИ НЕ ВИМИРАЮТЬ, А ЗРОСТАЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Всі обчислення і заповідання щодо вимертя Індіян показалися безпідставними. Таке виказує останній перепис, який стверджує, що індіянське населення збільшилося за останнє десятьліття на 87,960 осіб, себто зросло на 36%.

З СЕЛЯНСЬКО-РОБІТНИЧОГО „РАЮ".

В останньому часі раз-у-раз тікають селяни з селянсько-робітничого „раю" за ризьким кордоном і оповідають про цей „рай" дуже цікаві річі. Недавно втік звідти селянин з села Цміні, медвежської волости, на Луччині. Оповідає він, що селянського безправя, мук, голоду й пониження він не міг довше стерпіти і тому, рискуючи життям, утік.

МІЛІЯРД ЗАЛЕГЛИХ ПОДАТКІВ.

Залеглости безпосередніх податків у Польщі виносили з днем 31 березня ц. р. поверх один міліярд золотих, в цьому 42 і пів міліона ґрунтових податків, 28.2 міл. податків від недвижимостей, 231.3 міл. промислового податку, 204.7 міл. податку доходового, 403.3 міл. податку маєткового і 124 міл. золотих інших податків.

Зачувати, що частина тих залеглостей після стягнення має бути вжита на допомоги для безробітних. Найперше будуть стягнені залеглости з перед 1 квітня 1929 р., що дасть коло 20 міл. золотих.

ПЕРЕДЧАСНА СМЕРТЬ.

Нова щоденна ґазета „Кур'єр Волиньскі", яка перед кількома днями почала виходити в Рівному, закінчила своє коротке істнування.

ЧИ НЕ БЕЗБОЖНИК?

Юхим Вальчук з Горохова (Волинь) вдерся в ночі до народньої школи, знищив бібліотеку і, здерши зі стіни образ Христа, зневажив його огидним способом.

ГАРМАТНІ СТРІЛИ НА СОВІТСЬКО-РУМУНСЬКІЙ ГРАНИЦІ.

З Кишинева доносять, що від кількох днів чути на берегах Дністра тук гарматних стрілів. Особливо доноситься гарматний рев з околиці Тираспольо й Каменця Подільського. Утікачі з України твердять, що розходиться про насильні реквізиції збіжа, яким противляться селяни. Проти селян ужито не лише полків піхоти, але й кінноту та артилерію. Інші вістки кажуть, що розходиться про осінні маневри совітських військ.

ЛУНАЧАРСЬКИЙ НА ПРОГНАННЮ.

З Туреччини доносять, що бувший комісар народної освіти, Луначарський, прибув до Царгорода і заняв під вимуманим іменем посаду торговельного аташе при совітській торговельній місії. В дипльоматичних кругах думають, що Луначарського постигло прогнання на кориснійших умовинах ніж Троцького.

ЛЕКШЕ ВМЕРТИ, НІЖ ПРИГЛЯДАТИСЯ НУЖДІ СВОЇХ ДІТЕЙ.

У Кишиневі застрілився урядник суду, Стефан Тудор. Він був батьком пятьох дітей, а що не побрав платні за три місяці, то не мав з чого утримувати родину.

ТУНЕЛЬ 45 КІЛЬОМЕТРІВ ДОВЖИНИ.

Незадовго відкриють новозбудований тунель через Кордилери. Цим тунелем буде сполучена Арґентина з Чіле. Тунель матиме довжину 45 кільометрів.

УКРАЇНСЬКА ДІТОЧА ГОДИНА НА РАДІО.

В неділю, дня 11. жовтня, в годині 8.30 рано, знов буде надана діточа програма зі стації WLBX.

ГОСТИННИЦІ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ.

Рада народніх секретарів у Москві призначила 5,000,000 руб. на будову кількох новітніх гостинниць, призначених виключно для чужинців.

ЩО БУВАЄ В РАДЯНСЬКОМУ СЕЛІ.

В селі Городищі, сильнеськоі волости, в ночі з 5. на 6. вересня згоріли клуні селянина В. Мацюка, який має непогане господарство завдяки своїй працьовитости. Селяни голосно кажуть, що підпалили його сельроби. І це не перший випадок. Селянина Гриця Мацюка, прозваного за його надзвичайну працьовитість „Гарячим", палили двічі. Те саме було і з іншими заможними та працьовитими селянами. „Куркулям" не лише палять будинки, але й нищать засіви на полях. Роблять це спеціяльні „загони": „піхота", „кавалерія", й „артилерія". „Піхота" в ночі вириває руками збіжа, „кавалерія" товче кіньми, а „артилерія" викопує картоплю і робить іншу шкоду. Отакто тепер у селі серце може відпочити...

КРОВ ЛЛЄТЬСЯ ЗА ЗЕМЛЮ.

Перешкоди господарській праці і, внаслідок цього, зубожіння селян раз-у-раз приводить у большевицьких селах до страшних драм. Отак у ночі з 28. на 29. серпня запалилися будинки селянки Малані Веремчукової (з Чмелів) у Великій Осниці на Луччині. Коли почали гасити вогонь і ввійшли до середини хати, то наткнулися в ній на три трупи: самої Веремчукової, її 12-літнього сина й нешлюбного чоловіка Антона Малечка. Підозріння впало на рідного брата небіжки, Федора Чмеля, молодого селянина, 28 літ. Він убив цих троє людей, аби заволодіти майном, а щоби скрити сліди злочину, підпалив хату. Цікаво, що злочинець був ярим штундистом, яким суворо забороняється вбивати, й навіть носити зброю.

СОРОЧКА МАГОМЕТА.

Жінка магараджі Саварак на острові Борнео, княжна Деві Луда, привезла до Парижа незвичайну памятку: сорочку пророка Магомета. Сорочка виткана з конопляних волокон, перетиканих золотом, ціла вкрита знаками, які виглядають на орнамент. Це цілий коран записав на сорочці дбайливий писар. Проф. Косань видасть про цю сорочку монографію, прикрашену мініятюрами Пальтова. Міжнародня Конференція Етноґрафів вирішить питання про оригінальність памятки.

МАСОВА ВТЕЧА З СОВІТСЬКИХ КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

„Морнінг Пост" довідується, що совітській пятилітці грозить нова небезпека, бо з концентраційних таборів утікають десятки тисяч робітників. Відділи червоної армії і совітської поліції не можуть виловити всіх утікачів.

ЖИДІВКА ПОКЛИКАНА ДО ВІЙСЬКА.

Іцек Гольдштайн спитав одну команду ПКУ в лодзькому воєвідстві, чому його 21-літня донька Ханя дістала покликання до бранки. Показалося, що це була помилка, бо імя взяли за мужеське. Тимчасом батько дігнав її на залізничій стації, бо вона хотіла втекти перед військовим переглядом до Данціґа.

ЖІНКА ВБИЛА ЧОЛОВІКА.

При Любінській дорозі ч. 29. у Львові трицятькількалітня Анна Кошичек убила свого чоловіка Рудольфа, трамваєвика. Вдарила його в голову залізком від прасування, а ножем пробила йому живіт пять разів. Зробила це тому, що чоловік любив забавлятися з „легкими жінками" та видавав на них великі гроші. Вбитий лишив нешлюбного сина.

21-ЛІТНЄ НЕМОВЛЯТКО.

Б Лукові біля Бидґощі живе 21-літній хлопець Паперовський, що ставав цього року до військової бранки. Принесли його в колисці, бо „новобранець" має недорозвинене тіло: виглядає як однорічна дитина і не вміє говорити.

З ЧЕРВОНОГО РАЮ.

В Краматорську на Радянській Україні закінчився процес 62 урядоців організацій харчового постачання за саботажі, себто за „штучне викликування голоду". Пятьох головних обвинувачених, Єпатова, Старниченка, Даршта, Дукина і Ліферова, засудили на кару смерти, решту обвинувачених на довгоречинцеву тюрму.

ПРИЯТЕЛЬ СПІЛЬНИКОМ КРАДІЖИ.

Велику сензацію викликало в Чернівцях арештування молодого купця як спільника влому в купця Крамера, в якого вкрадено було 400,000 л. готівки і інших вартісних обєктів. Комісар Ю. Попович вислідив вломника в особі знаного Кіттеля. Кіттель признався, що його намовив повищий купець до влому й узяв Крамера на прохід, щоби Кіттель мав час виконати влом. Купець перечить.

„АВТОМАТИЧНА ГОДІВЛЯ".

В Полудневій Америці видурив один обманець великі грошеві суми від ріжних людей, яким обіцював велитенські зиски з годівлі лисів. Годівля мала відбутися автоматично: лиси мали їсти мясо вбитих котів, коти мясо щурів і щурі лисів. Тим чином автоматична годівля мала виживлювати лисів і котів на футра. Про такий спосіб „автоматичного" обманства довідався обманець із збірки жартів, друкованих перед 50. роками в Льондоні, і ще тепер знайшов дурнів, які в це повірили.

ДЕСЯТЬЛІТНІЙ СИЛАЧ.

Є ним німецький хлопчина Герман Ліхтерфільд, котрий мимо свойого молодого віку має таку силу, що розриває ланцюхи і гне залізні штаби. Лікарі, що оглядали того хлопця, кажуть, що причиною його надзвичайної сили є рід хвороби, яка витворює ненормальні железі. При тій силі хлопець дуже ніжний і зовсім не похопний до бійки.

ЯПОНСЬКІ ЛЕТУНИ БОМБАРДУЮТЬ ТИМЧАСОВУ СТОЛИЦЮ МАНДЖУРІЇ

ШАНҐГАЙ. — На Далекім Сході заноситься таки на війну. Ситуація замісць поліпшуватися, погіршується, а то через бомбардовання міста Чінчова, тимчасової столиці Манджурії. Місто бомбардували 12 японських морських літаків дві години і знищили головно військові бараки та приміщення уряду.

Бомбардування спричинило велику паніку серед населення і воно почало втікати тисячами на полудне від китайської стіни.

КРІЗА ЯПОНСЬКОГО КАБІНЕТУ.

ТОКІО. — Японський наступ у Манджурії є причиною розламу в кабінеті міністрів. Деякі міністри вважають такий наступ нарушенням японської миролюбної політики. На нараді міністрів обговорювано розкидки, які розкидували японські літаки між населення Манджурії, а в яких взивалося населення не попирати правительства маршала Чен-га. Міністри казали, що коли би японська военна акція обмежувалася до розкидування летючок, то це можна би ще стерпіти, але справа представляється інакше, коли за летючками ідуть военні операції.

НАРІД МОЖЕ БОЙКОТУВАТИ, КОГО ЗАХОЧЕ.

ШАНҐГАЙ. — Японський уряд запротестував перед китайським урядом у справі бойкоту китайським населенням японських товарів.

Китайський уряд відповів, що він не може здержувати патріотичного руху населення і воно може бойкотувати, кого хоче, коли тільки робить це законним способом. У відповіди зазначено, ще що населення виказує бойкотом своє невдоволення з военної акції Японії в Манджурії.

ЛІҐА ЗАЖУРЕНА.

ЖЕНЕВА. — Рада Ліґи Націй відложила свої наради, щоби дати час і нагоду воюючим сторонам у Манджурії до згоди. Та коли дійшли відомости про японське бомбардування, вона рішила зійтися на наради 14 жовтня, щоби застановитися над „важкою ситуацією".

МАНДЖУРСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ БЛАГАЄ ПОМОЧІ ВІД СВІТА.

ПЕЙПІНҐ. — Комітет Манджурських Біженців у Пейпінґу вислав телеґраму до президента Гувера з просьбою, щоб Америка й світ взяли в оборону населення Манджурії перед насильством Японії.

У відозві кажеться, що японська окупація забрала вже богато жертв у людях, а тисячі мусіли покидати край і шукати ратунку в Китаю, де без того страшна нужда через повінь. Японія, кажеться далі в телеґрамі, вже двічі наступала за останні часи війною на Китай і визискувала Манджурію 25 літ економічно й політично.

МОЖЛИВО, ЩО ҐАНДІ ВІДВІДАЄ АМЕРИКУ.

ЛОНДОН. — Магатма Ґанді дуже рад би відвідати Америку, але боїться, щоби його тут зле не зрозуміли, або, як дехто заповідає, не осмішили.

Ґандія запрошують до Америки ріжні визначні люди, як видавець „Ди Ню Йорк Таймс", філософ Джан Дюі, суспільна діячка Джейн Адемс та інші.

НОВА НАГОРОДА НОБЕЛЯ.

СТОКГОЛМ.—Д-р Ерік Аксель Карльфельд зістав наділений нагородою Нобеля з літератури. Це перша нагорода, яку дано по смерти нагородженого. Карльфельд є одним з найкращих шведських поетів. Нагороду міг уже був давно дістати, але за життя відмовлявся від неї, бо належав до комітету, котрий розділював ті нагороди.

Карльфельд оспівував найбільше буденне життя селян.

Нагороду Нобеля основав шведський учений і винахідник динаміту, Альфред Б. Нобель, котрий залишив на ту ціль 1896 р. $9,000,000. Проценти з тої суми йдуть на нагороди. Останнього року така нагорода виносила $46,350.

ІДУТЬ ФІНАНСОВІ ЗНАВЦІ.

ПАРИЖ. — Чарлз Фарніє і Роберт Лякур-Ґейе, два високі урядовці „Бенк оф Френс", ідуть до Америки, щоби тут порозумітися в справі поліпшення міжнародньої фінансової ситуації.

ПОСУВАЮТЬСЯ НА ПРАВО.

БЕРЛІН. — Соціялісти й інші фракції стільки роблять перешкоди у формуванню кабінету, що президент Гінденбурґ заявив канцлерови, що він бажає мати міністерство з більшістю правих.

СОВІТСЬКА ЧИСТКА.

МОСКВА. — Залізниці цілковито не дописують. Це є причиною, що усунено комісаря транспорту, двох його заступників, і 7 членів залізничої ради.

ФАШИСТИ ПАРАДУЮТЬ.

РИМ. — Перед Мусолінієм перемаширувало коло 40,000 молодих фашистів в річницю організації Молодих Фашистів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕМА КІНЦЯ ПРОЦЕСАМ ЗА „ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ"

Від часу, коли Польща загарбала західно-українські землі, нема прямо одного дня, в якім не було би на тих землях арештів Українців, підозрілих за протипольську акцію. І нема прямо одного числа української ґазети з краю, яка не доносила би про щораз нові суди над Українцями, головно над українською молодю обох полів.

Всіх їх обжаловують за „державну зраду", за протипольську акцію, доконувану ще за часів української влади, або за приналежність до Української Військової Орґанізації. І западають раз-у-раз нові польські вироки, які запаковують польські тюрми Українцями, головно українською шкільною молодю. Прямо заволоділа Польщею якась скаженина, яка добачує у всяких наших культурних проявах „державну зраду". Небогато бракує, щоб і за виписування по українськи метрик не тільки карали грішми, але уважали й це „державною зрадою".

Польща намагається в цей спосіб прибити визвольні змагання українського народу. Хоче приборкати молодь, застрашити старих. А настільки сліпа, що не добачує, що це все не доводить до бажаних нею наслідків, бо польські суди і польські прокуратори не в силі припинити протипольського спротиву, який з кождим роком не то що не маліє, а змагається.

Вистарчить тільки вчитуватися в обжаловання польських прокураторів і переглянути звіти з судових розправ, щоби переконатися, що польський суд не є ніяким відстрашаючим чинником, коли ходить о спротив українського народу проти польського наступу на наших братів у краю.

Польські суди над українською молодю доказують хіба те, що по 12 літах польського насильства маємо серед нашої молоді далі повно ідеалістів, котрі на польськім суді навіть спорять між собою за те, хто перший доконав того чину, за який їх судять. От на розправі проти коломийських ґімназистів зізнавала Марта Кузьмівна, ґімназійна абсольвентка, що є карним членом УВО, знає добре її проґраму, вважає, що українську державність можна здобути тільки дорогою революційною, та що зложила присягу на вірність революційним ідеям, що буде стреміти до незалежної України. Вона спорила з другим обжалованим, Сєльським, бо він хотів перебрати на себе головну вину. Ось які є висліди польських судів над Українцями.

У РІЧНИЦЮ ЗАГАРБАННЯ ВІЛЬНА

(Допис з Кавнас).

Кождого року дня 9-го жовтня згадує литовський нарід насильне заняття 1/3 части Литви зі столицею Вільном. Цей день для цілої Литви є днем смутку і жалоби. Цей день нагадує кождому Литовцеви про ошуканства Поляків та несправедливість усіх тих, які силою закону малиб стати по стороні права і його обороняти.

Дня 9. жовтня 1920 року польський ґенерал Желіґовський по наказу польського маршала Пілсудського зломив підписаний 7-го того місяця литовсько-польський договір в Сувалках, неожидано кинувся на Вільно, заняв місто насильно, яке по литовсько-російському договорі з дня 12-го липня заняла Литва, як власну територію. Підступно нападена литовська армія мусіла відступити зі своєї держави на полудне і на сході, хоробро борячися проти численно сильнішого ворога Поляка, якому вкінці мусіла віддати Вільно, Трокі, Свінцяни, Ашміяни, Ліду, Ґродно, Сувалки, Авґустово. Таким способом заняла Варшава насильно третю частину литовської держави, таким чином варшавський маршалок нападом на Вільно створив гидкий і нечуваний факт в історії світа. Опінія західної Европи звернулася проти Польщі. Союз Націй пробував примусити варшавських Поляків направити зроблену кривду Литві. Пілсудський, не сміючи на початках признатися до співучасти, навіть виступив проти „бунтівника" Желіґовського.

Політики культурної Европи, які звикли до безправства, пробували вплинути на варшавську совість, а вкінці махнули на все рукою. Конференція Амбасадорів позволила і надальше володіти на віленсько-ґроденській і сейно-сувальській областях, а Ліґа Націй тепер немовби забула, як ці области попали у варшавські руки. Навіть осмілений вдачами Пілсудський в своїй публичній промові в Вільні у 1924 р. мав відвагу признати перед світом, що не якийсь там бунтівник, ґен. Желіґовський, а він заняв Вільно, і що зломання сувальського договору і польський наступ підготовлено заздалегідь правительством. По тій заяві Пілсудського ніхто не зробив йому ніякого закиду, ні навіть Ліґа Націй, яка стоїть на сторожі справедливости і в якої статуті видніє на першім місці закон про заховання міжнародніх договорів. За недодержання невтральности Німцями супроти Бельґійців в р. 1914 богато держав виповіло війну [illegible] не виповів. Навпаки як на глум сиділо польське представництво в Союзі Націй як суддя народів і оборонець міжнародного права, числячи себе рівночасно оборонцем статута, який вона сама безстидним способом зломила та оплюгавила. Чи це не болюча іронія? Чи це не сміх над всею міжнародньою справедливістю, яку так горячо заступає Союз Націй і всі інші, що входять у її склад держави?

У 1914 р. нації інакше реаґували на зірвання міжнародніх трактатів, ніж Литва у 1920 р. Литва не може таксамо відповісти, як вони, зі зброєю в руках, силою, тому, що Польща кілька разів більша від Литви. Це однак не значить, що Литовці погоджуються з теперішним станом. Світ з тим погодився. Не погодилися лиш обі частини Литви: свобідна і незалежна та варшавськими Поляками занята Литва. Не помирилося з тим населення области віленської і сільське, що несуть тяжке ярмо варшавське. При помочі війська, жандармерії й шпіонів — докладає Варшава усіх зусиль, щоб ограничити свободу рухів, нищити всі прояви культурного життя місцевого населення, переслідуючи литовські й білоруські орґанізації, школи, пресу, окремих діячів. Не лише Литовці, Білорусини, але й самі Поляки віленсько - сувальської области невдоволені з тих обставин, та не знаходять виходу з того положення. Дим віленського вулькану горить, лише політики европейські кажуть, що його не бачать і запаху не чують.

Всежтаки не можуть вони не бачити руху в незалежній Литві. Литва голосно й ясно каже: Вільно моє, від Варшави його відорву. Західня Европа старається успокоїти Литву, а коли Варшава пожалується — робить Литві закиди. Все це однак без результату. Литва не успокоюється. Всі, хто живий і здоров у державі й нації, кричить одним голосом: „Ми без Вільна не заспокоїмося!"

Правда, тяжче Варшаві з Вільном, ніж Литві без Вільна. Литовці без Вільна не притихнуть, однак не пропадуть. Стремлять і боряться за нього тому, що їм тісно й душно без одної третьої литвської держави. Без Вільна, без віленської й сувальської области нема можности поширити всі ці набутки, які лежать в глибині литовської нації, тої нації, яка споконвіку ділила з нею спільне горе, вела спільні діла. Литовці жадають Вільна, бо виленсько-сенське населення їхні браття, одного роду, члени одної родини, бо вони самі хочуть бути свобідні. Хочуть їх освободити, щоби й вони помогли загальній роботі Литви, щоби й вони жили по людськи, як самі тепер живуть.

Поляки кажуть, що Вільно польське місто. Чим вони доказують цю польськість? Нічим. Вільно до Польщі ніколи не належало. Вільно все було столицею Литви, коли Литва була самостійною, незалежною державою. Вільно все було політичним, економічним і культурним осередком. Воно осталося осередком і тоді, коли Литва втратила свою незалежність. Поляки кажуть, будьтоби у Вільні більшість Поляків. Дійсних Поляків не було й не може бути. Говорячи литовсько - польсько - білоруським жарґоном, мешканці Вільна, це спольщені Литовці й Білорусини. 400 літ польські епископи, ксьондзи й монахи вмовляли в Литовців, що католицтво й польськість це те саме, бо все, що литовське, то поґансько - чортівське. Таким способом Поляки спольщили литовське дворянство та більшість населення по містах, а навіть частинно по селах. Тих опольщених Литовців показують усім як Поляків. Їх однак не можна зачислювати до Поляків, бо богато з них зрозуміло свою національність. Інші ще зрозуміють. Правда, в останніх літах поселилися у Вільні правдиві Поляки. Це тому, що Поляки спроваджують їх всякими способами із коріной Польщі, приманюючи їх ріжними улекшеннями, заводячи в одній державі два роди (сорти) горожан.

Польща, чисельно сильніща, думає, що Литва не зможе ніяким способом освободити своєї столиці. Забуває при цьому, що в склад польської держави входять не лише литовські землі, що загарбали вони коло сто пятьдесять тисяч км. кв. українських земель з 7 міліонами Українців, держать около 45,000 клм. кв. білоруських земель з 2,000,000 Білорусинів. Мають ще німецькі землі. Разом виносить це більше ніж половину польської території. Майже половина мешканців Польщі не є Поляками, а ворогами Поляків, яких стремлінням є відірвання від польської держави і скинення польського ярма.

Самі радіючи незалежністю і вільною своєю державою, Литовці бажають цеї вільности окупованим литовським землям, та піддержують українські і білоруські стремління скинути вороже ярмо і осягнути незалежність своєї нації. Підтримують їх не лишень як своїх союзників проти Варшави, але уважають і узнають їх цили і права на незалежне життя, та стремлять, щоби теперішня роздута Польща опинилася в своїй етноґрафічній границі і стала з держави національностей — національно-польською державою.

Ошукані гидким зломанням сувальського договору, Литовці не вірять уже ніяким варшавським правительствам, варшавсько-польському суспільству, або окремим того суспільства особистостям, ні їхнім заявам, запорукам чи присягам. Хто раз ошукав збрехавши, тому ніхто не вірить. Маючи досвід з минулого, як теж узнавши це на собі практично за останні літа, розуміють Литовці добре, що нема для них спільної дороги з Польщею, що Поляки зі своїм традиційним обманством та жадобою загарбування всього є чужі для спокійної душі Литовців. Дружба з Польщею може мати лише ті самі наслідки, які випикнули з унії любельської, де потопаюча Польща, стративши свою незалежність, потягнула за собою і Литву. Ці думки повстають у кождого Литовця 9-го жовтня, коли думає про сильне відірвання від них віленської области. Не жалем переповнені їх серця на згадку про негідний поступок Пілсудского - не песимізмом безнадійним без світлої будучности, тільки твердим наміром боротися за Вільно і Вільно відбити. Не просять заходів ні помочи чужих держав, лиш ясно й отверто заявляють свої права на Вільно і всю Віленщину (Трокі, Свіцяни, Ашміяни, Ліду, Ґродно, Сейни, Сувалки, Авґустово). Не скрито, підступно напасти, не обманути, як їх обдурили в Сувалках, лише відкрито в очі говорять Варшаві: „Відберемо і задержимо стару литовську столицю Ґедиміна і Вітолда, й освободимо загарбані Польщею литовські землі".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. св. Петра і Павла, від. 27, повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в годині 3-тій пополудни. Проситься усіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження, а хто не явиться заплатить кару. — Я. Ґураль, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член Української Запорожської Січи, від. 67 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за допомогу з фонду запомогового в сумі 50 долярів.

Рівнож і Вам, відділовим урядникам, спаси біг за те, що ставилися прихильно до моєї просьби.

Михайло Мельник.

НАЙМЕНШИЙ ПОЧТОВИЙ УРЯД.

Не є він десь у якійсь глухій закутині, лише серед широкого моря. В Маґеляновій вузині між південно-американським континентом і Вогненною Землею є ланцюхом прикріплена до скелі колірова почтова скринька, яка пливає на филях моря. Кораблі, що туди переїжджають висилають до скриньки все човен, щоби там вкинути, або навпаки, вибрати листи. Той найменший почтовий уряд є під охороною фльот усього світа.

А. Кащенко.

З ДНІПРА НА ДУНАЙ

Оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі.

(5)

Той сидів на призьбі під курінем, сердито колупаючи в своїй люльці залізною протичкою. Вуси його, що завжди рівно звисали донизу, тепер неначе настовбурчилися, очиж відбивали лютим і сумним вогнем.

От так, хлопче!.. — зустрів Василя старший брат. — Не доведеться тобі козакувати! У гречкосіїв повернуть нас усіх!

Василеви щось здавило в грудях, залоскотало в глотці й рясні сльози побігли з його очей.

— Я хочу козакувати! — ледви вимовив він, хлипаючи.

Петро почав гласкати меншого брата рукою по голові.

— І я, братіку, хочу козакувати. Та колиб же наша сила була. Краще вмерти мені, аніж стати гречкосієм та ще й кріпаком. Не плач, малий!... Ще, може, ми втечемо та таки будемо козакувати.

Василь пішов до кабиць. Він тільки тепер нагадав, що досі не снідав, а проте вже була обідня пора. Біля кабиць кухарі тільки почали розкладати багаття, бо з ранку було не до того. Василеви дали окраєць хліба й він, зївши його, взявся до своєї роботи.

Надійшов вечір. У Січі була зловіща тиша. Козаків по куріннях поменшало, проте й на майдані не було нікого. Пронудившись деякий час, Василь ляг під курінем на призьбі й скоро заснув.

Чи довго спав хлопець, того він не знав, а тільки прокинувся він поночі через те, що хтось, складаючи на призьбу зброю, кинув на нього свого череса.

Розплющивши очи, Василь не відразу пригадав, що сталося в день, і деякий час спокійно дивився на зірки, що з високого неба зазирали йому в очи й милували його своїм холодним промінням. Аж ось з куріня почувся гомін, а біля призьби козаки складали щось у торби й лантухи.

— У плавню! У плавню!... — вловило Василеве вухо голоси козаків.

— Калниболоцький збирає й Лях!

— Ходімо всі. Великий Луґ-батько дасть усім пораду!

— На Дунай помандруємо!

Василь згадав усе й схопився з призьби.

— Як? Запорожці помандрують на Дунай. А він же як? Ні, я не дамся, щоб мене покинули. Я не буду ґречкосієм. Я хочу козакувати!

Він прожогом побіг до куріня свого брата. Січовий майдан знову кишів, мов мурашник, але тепер усі ходили хутко й гомоніли помалу. Пушкарню й скарбницю було одчинено, й з них виносили все, що там переховувалося. Всі Запорожці, що стрічалися хлопцеви, були навантажені зброєю й усяким добром і йшли вниз до Підпільні.

Не заставши брата Петра в курені, Василь оббігав усю Січ, плутаючись поміж козаками й несподівано здибав брата Гната.

Узброєний по козацькому, й навіть з шаблею при боці, Гнат, радісний та веселий, ішов від паланки до майдану.

— Що це ти, Гнате? — скрикнув Василь, дивлючись на братову шаблю.

— Мене полковник Порохня благословив бути козаком і навіть шаблю свою мені подарував. Нехай, каже, хоч не я, старий, так моя шабля погуляє ще на волі!

— Кудиж тепер?

— На ріку Дунай. Там буде наша Січ!

— А твій полковник хіба не піде на Дунай?

— Ні! Плаче, а не йде. Старий, каже, я... Хочу лягти в рідну землю, а не в бусурманську!

— А я, Гнате, піду з тобою! — зпогорда сказав хлопець. Я хочу козакувати!

Брати проминули церкву й, повернувши стежкою до річки, перестріли братів Петра й Демка. Ті сперечалися.

— Я не піду на Дунай! — говорив Демко, — бо знайшов собі до пари дівчину й хочу одружитись!

— Нікчемний бабій! — гримав на нього Петро. — Ганьбу робиш ти всьому нашому родові козацькому, лицарському!

— Не я один лишуся на Україні, — суперечив Демко.

— Будеш жалувати — одповів Петро, — та буде запізно. На себе тоді нарікай, коли будеш кріпаком, або москалем!

Побачивши менших братів, Петро одійшов від Демка й сказав Гнатові:

— Ну, от і добре, що ти взяв Василя. Я саме по нього й ішов.

Василь почав цілувати брата за те, що бере його з собою.

— Ну, годі, годі!... — казав козак. — Повертайте лишень обидва назад. Нема чого йти до ріки з порожніми руками. Ідіть до пушкарні або до скарбниці та носіть на берег те, що вам старші скажуть.

Три брати пішли нагору. Демкож лишився сам, почуваючи себе дуже ніяково. Назустріч братам, стежкою, козаки несли до річки лантухи з борошном та пшоном, тягли великі бурдюги з салом та котили кухви з горілкою. Ще далі вони здибали добру ватагу козаків, рясно обвішану пачками тютюну, а другу — навантажену таранею. Дійшовшиж до скарбниці, брати прилучилися до натовпу й почали носити на берег всяке добро, а коли через дві години трох братів знову зустрілися біля річки, Петро, глянувши на Василя, не вдержався, щоб не засміятись: у пушкарні хлопець себе узброїв, і хоч був босий і без чумарки, а проте поначіпляв на себе шаблю, чингал і пістоль.

Не вспіли Петро та Гнат подивуватись та порадіти на меншого брата, як з гори підсунувся великий натовп Запорожців, а попереду того натовпу кілька дужих Січовиків несли великі образи.

— Скидайте шапки! — сказав Петро до братів. — Це несуть святу січову Покрову та святого Миколу, бо без святої Покрови не може бути Січ Запорожська, а без помочі святого Миколи не переплившеш моря.

Слідом за образами йшло багато сивих дідів і посеред них Василь пізнав свого названого батька, Очерета.

— І ви, діду, мадруєте з нами на Дунай? — радісно скрикнув хлопець.

— І я, сину! Не сила мені з товариством розлучитись. Хоч і в чужій стороні доведеться в труну лягти, так зате рідне товариство засипле землею.

Постать Очерета мала урочистий вигляд, а погляд горів суворим вогнем. Він звернув зі стежки, колупнув чингалом землю, перехрестився й почав набивати землею ладанку.

— От і рідна земля лежатиме зі мною в домовині.

Всі брати, дивлячись на Очерета, почали й собі набивати ладанки.

— Оце добре, дядьку Очерете, що ви мандруєте з нами, — звернувся до нього Петро Рогоза. Доглянуте, будь ласка, Василя на байдаці.

— А ти щож, козаче?

— Я й Гнат не поїдемо байдаками. Мене вибрано за осавула до пішого полку, — Калниболоцький поведе степами через Дике Поле. Усім немає на чому плисти, бо військові байдаки, що стоять у Ковші, заарештовано.

— Чув про це лихо. Про Василя не турбуйся — догляну. А скількиж є байдаків?

— Досі небагато. Проте наші збирають байдаки, що тепер з товариством по плавнях та лиманах, на рибальстві. Та ще зберемо дуби з Чортомлику, з Базавлуку та й з Кінської Води. Набереться, може, з сотню, а всеж таки на все товариство не вистачить.

Разом з Очеретом брати дійшли до Підпільни. Там, під захистом верб, нечутно сновигали по воді невеличкі козацькі човни, перевозячи товариство по 5—6 душ разом на той бік річки у плавню. Хутко перехопилися човном на той бік Підпільни й наші подорожні.

Петро Рогоза, що був на козацькій раді за річкою ще з вечора, повів усіх у гущавину плавні. Більше години вони йшли, нахиляючись, під вітями верб, відхиляючи зі свого шляху верболози, продираючись крізь очерети й обминаючи невеликі озера й болота. Василь добре вже втомився, поки нарешті в плавні почувся гомін козаків і Петро вивів усіх на галявину, оточену рясними й високими вербами.

— Ось де наш кіш! — обернувся він до Очерета. Василь обдивився навколо. Галявина кишіла козаками, мов муравник, і всі козаки гукали до когось в один бік, а до кого саме, не можна було розглядіти.

Не вагаючись, Василь, мов кіт, подерся на вербу й звідтіля побачив, що до козаків промовляє якийсь бравий полковник.

— Когож, панове товариство, славне військо запорожське, волите кошовим? — спитав він при кінці промови.

— Тебе волимо! Андрія Ляха кошовим! — почулося навкруги.

— Калниболоцького волимо! — почали гукати інші козаки — Калниболоцького!

— Молодий ще Калниболоцький! — гукали треті. — Бахмета кошовим: він старий та певний лицар!

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльности Клюбу Танцюристів.

25. вересня с. р. відбулися збори Клюбу Танцюристів, бувших учнів зі школи танків артиста В. Авраменка. Уряд Клюбу на цих зборах здав звіт про свою діяльність в минулому році, про виступи танцюристів, про трошеві збірки, що переводили танцюристи й т. п. Шкода, що мало людей прибуло на збори, щоб почути звіт.

Уряд Клюбу повідомив, що тепер знову починається зимовий сезон праці танцюристів. При тім звернув увагу на те, що в біжучому році будуть виступати на ріжних сценах з українськими танками лише ті діти, що належать до клюбу танцюристів, бо українські й американські організації звертаються до Клюбу з запрошенням виставити українські танки, а не будуть шукати поодиноких танцюристів. Отож длятого, щоб виступи були успішними й приносили далі славу українському імени та честь танцюристам, треба, щоб танцюристи були членами Клюбу й регулярно переводили вправи танку та підготовку до кождого виступу. Годі брати дітей з вулиці й пускати їх на сцену, де вони лише псують український гарний танок і роблять тим сором собі й українській штуці.

Отже Комітет Клюбу Танцюристів кличе родичів записати своїх дітей, що покінчили школу танків, до Клюбу, щоб вони могли виступати з українським танком в біжучому році. Тоді родичі не будуть нарікати, що одні діти танцюють, а другі не танцюють, хоч разом покінчили школи. Американці вже запросили Клюб Танцюристів, щоб його члени виступили з танцями 20. листопада в Джерзи Сити, Н. Дж. Цей виступ має бути заходом великої американської організації YWCA. Крім того ведуться переговори про виступи наших танцюристів два рази в Ню Йорку, на Бродвею в Ґілд Театрі: 31. січня, а другий раз 7. лютого 1932 р. Там буде виступати зі своїми танками й піснями 18 ріжних національностей, отож Українцям треба добре приготовитись і виступити в більшій скількости, щоб показати красу своїх танків та пісні. Крім того Клюб намічує цілу низку виступів танцюристів серед Українців і на ріжних підприємствах, уряджених Українцями. Йдуть також розмови про спільний співучо-танковий виступ Українців і Мексиканців на сцені якогось театру й т. д.

Колиб зібрати всіх танцюристів, що покінчили школи танків Авраменка в Ню Йорку й околицях, то склавсяб Клюб молоді з яких 500 членів. З такою силою танцюристів можна булоб робити виступи що тижня в ріжних місцях і організаціях серед чужинців і своїх. Колиб наші вороги Ляхи чи Москалі мали такі прекрасні танці й пісню, то вониб не проминули жадної нагоди, щоб показати їх перед чужинцями й здобути признання свому імени. Лише ми якось недбало ставимося до своїх народніх скарбів і не використовуємо їх як слід для нашої національної користи.

Крім того на слідуючу весну намічається виступ українського балету в найбільшій у світі ґалі в Медісон Сквер Ґарден. Для підготовки танцюристів до цього виступу буде знову відкрита школа танків в Ню Йорку та в околицях його. В Медісон Сквер Ґарден може виступати дару тисяч українських танцюристів. Отож, як тільки буде оголошено про відкриття курсу школи танків, який буде провадити тепер в Ню Йорку інструктор зі школи В. Авраменка, Михайло Герман, треба, щоби родичі масово вписали туди своїх дітей, які ще не навчилися танцювати. Адже для нас ліпше, коли наші діти учаться рідної штуки, надівають на себе чудову українську національну ношу, а не байдикують десь по брудних вулицях та по ріжних закутках, де спотикаються з кримінальними типами. Робім національну роботу, яка приступна нашим силам, а разом з тим охороняймо свої діти від жахливих впливів нюйорських вулиць.

Іван Єдинак.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Танковий виступ.

Нема тепер українського виступу чи забави без участи українських танцюристів зі школи балетмайстра В. Авраменка. І це добре, бо наша молодь учиться в цей спосіб любити і шанувати своє рідне.

На пікніку нашої громади на Вилкс фармі було богато своєї і чужої публики, а вона не могла налюбуватися танковими пописами танцюристів, якими проводив учитель громадянин Варениця, котрий відтанцював теж „Чумака".

Тасама школа танків влаштовує разом з елизабетськими і нюйорськими танцюристами велику забаву враз з українськими танками, яка відбудеться в неділю, 11 жовтня в У. Н. Домі.

Підпираймо нашиx танцюристів, бо в той спосіб підпираємо нашу штуку й задержуємо нашу молодь при собі.

М. Кудрик.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

A PLEA TO YONG AMERICANS OF UKRAINIAN DESCENT.

This is a plea to all the Young Americans of Ukrainian descent born in the United States to cooperate with the church congregations and Ukrainian organizations to do their share for the **Ukrainian Independence Day** dedicated to the patriots and martyrs, who died for the dear soil of Ukraine, which occurs on the first Sunday of November, 1931.

It is with the spirit of indebtedness that all nations owe to follow heroes, that I address you, **Young American Ukrinians,** for, as you know, the memory of the honored dead is precious. They died for a good cause and shall be rewarded for their noble effort. They shall never die, ever if we forget them, as tablets will preserve their memories.

It is our privilege to coordinate with all organizations heartily, and pay tribute to the heroes and also the weeping mothers, who gave their sons. Oh! Mothers, the nation lives because you gave it men that loved it better than their own lives.

Every mountain and hill shall have its treasured name, every river shall keep some solemn table, every valley and lake shall cherish its honored register, and until the rivers forget to flow, till the clouds are weary of supplying springs and the springs forget to gush, and the rills to sing, shall the names of our **Ukrainian Heroes** be kept fresh with reverent honors, which shall be inscribed upon the book of National Remembrance.

With these tints of forgotten souls, I conclude my request.

Stephen Sawchyshyn,
159 Daly Ave.,
New Britain, Conn.

ПРОСЬБА ВІД КОМІТЕТА ПОМОЧІ МАЙНЕРСЬКОМУ ВУГІЛЬНОМУ ШТРАЙКОВІ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Товариші Робітники! В нашій місцевости обставини склалися так, що ми не могли в достатній мірі прийти з помочую оцему штрайкові, а тільки обмежилися до збирання фонду на підписні листи і на добровільні пожертви. І яка збірка вплинула на руки комітету, зараз висилалося у свій час на призначене місце.

Але того всего за мало було. Ми, робітники, не можемо на тім спинитися, ми мусимо дати всяку можливу поміч нашим братам майнерам в їхній боротьбі з вугільними баронами, отже тому то ми рішили устроїти Величавий Концерт-Забаву на ту ціль, на котрім буде виступати Литовський хор в числі шістьдесяти співаків, тоже будуть соли, скрипаки і фільмова картина з майнерських околиць, а по концерті — танці і забава.

Товариші Робітники! Не забудьте дату дня, що цей концерт відбудеться в суботу, дня 10-го жовтня, о годині 8-мій вечером в Українськім Домі, 160 Мерсер вулиця, Джерзи Сіти, Н. Дж.

Та не тільки це, що програма дуже багата, але в нас стоїть питання, щоби цей концерт збагатився масовою публикою, тому ми оцим апелюємо до ширшого робітничого загалу прийти на це підприємство і тим ми поможемо тим робітникам, що борються за кусок хліба, за кращі умовини праці не тільки самих себе, а і в загалі всієї робітничої маси. 236

Комітет П. В. М. Штрайкомі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІЛВОКІ, ВІС., І ОКОЛИЦЯ.

Беремо участь у величавій виставі українських танків в Шикаґо Сівік Опера.

Дня 8 листопада буде великий виступ школи українського Національного Танку нашого славного артиста балетмайстра Василя Авраменка в Шикаґо Сівік Опера, на найбільшій сцені в Шикаґо, на якій має виступити 500 танцюристів і поверх 100 співаків.

В тому виступі прийме участь і наша місцева школа танків, яка складається з 50 учнів. Приготовлення до цього виступу є в повному розгарі. Наші хлопці і дівчата не вдоволяються двома лекціями на тиждень, але сходяться майже що вечера, танцюють кілька годин під ряд, щоб удосконалити себе; наші матери працюють що дня над вишиванням українських костюмів, а батьки відкладають гроші на білети та на подорож до Шикаґо.

Сподіваємося, що кождий Українець зрозуміє те велике значіння вистави для української справи та не буде ні одного, котрий би відмовився бути наочним свідком тріюмфу українського мистецтва на американській сцені. Ця вистава не є приватним бизнесом пана Авраменка, бо він працює не для власної користи, але для національної справи, щоб покавати перед культурними Американцями ті великі скарби душі, які український нарід проявляє в своїх танках, та щоб переконати їх, що український нарід істнує як окрема національність. Завдяки впертій праці п. Авраменка український танок вже зробив велике імя для Українців та підняв наш престіж тут в Америці.

Отже ця вистава є справою загально українською, тому є обовязком Українців причинитися до успіху цеї вистави своєю присутністю в Шикаґо Сівік Опера в дні 8-го листопада. Нехай це загальне безробіття не буде нашою вимівкою, бо поменьше зімо, або відмовимося від нового убрання, а на виставу таки підемо.

Щоб зменшити кошти подорожі до Шикаґо і назад, та щоб поїздка була веселою, — уряд місцевої школи постарається за автобуси. В цій справі скликуються спеціяльні збори на неділю, 18-го жовтня, в год. 11.30 в ранці, в церковній ґалі, 1231 West Scott St. Проситься всіх бажаючих поїхати на виставу прибути на ці збори обовязково.

Вже більша половина білетів, призначених на Мілвокі, розпродана, але ще на дуже гарні місця можна набути кілька білетів. Можна їх дістати в адміністратора Мілвоцької школи танків, о. Івана Лямпарта, 1225 West Scott St., Telephone: Mitchell 8153, а також у добр. Теодора Барсука, 5848 West Mineral St., West Allies, Wis.

Уряд школи танків у Мілвокі.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

Д-р А. Т. Кобзей.

ДЕЩО З МЕДИЦИНИ

(38)

VI. Тиф плямистий. (Typhus fever).

Попередно згадували ми про тиф черевний, котрий є цілком відмінним родом тифу від плямистого або висипного тифу, про який якраз тут хочемо дещо більше сказати.

Тиф плямистий — це гостра, дуже заразлива недуга, що її викликує невідомий досі паразит або бациль, переношуваний у кров чоловіка звичайно вошами.

Тиф плямистий зачали відріжнювати люди від тифу черевного доперва в XIX. століттi. Тиф плямистий панує звичайно в формі страшних епідемій, але в Росії і в балканських краях,—це звичайна недуга. Головно проявляється цей рід тифу в уміреним підсонню або клiматі, а пособляють його поширюванню війна, голод, нужда та всяке нехлюйство. В мирних часах і при модерних способах охорони здоровля епідемія плямистого тифу є майже невідома. Але коли ця епідемія раз розпаношиться, то багато народу гине від неї тай тяжко її вгамувати.

Донедавна люди не знали, звідкиля і як переноситься зараза плямистого тифу. Аж у р. 1909 ствердив Ніколе своїми дослідами, що плямистий тиф переноситься до крови чоловіка через воші, а саме через яєчка вошей (гниди). Навіть друге покоління тифоносних вошей може перенести, згляднo защепити недугу плямистого тифу в чоловіка.

Прояви недуги. Тиф плямистий зачинається нагло затроєнням крови в цілім тілі та захопленням недугою нервів чоловіка. Яких 12 до 14 днів від хвилі зараження недуга є утаєна і тільки на два або три дни перед вибухом недуги чоловік почувається трохи ослаблений. Та нараз нагло появляється сильний біль голови і крижей та ніг, висока горячка, дрощі, завороти голови, безсонність; часом недужий ригає; живчик скорий, язик сухий, запір; катар віддихових проводів, лице наче мертве, темно червонаве і крайнє ослаблення цілого організму. Це є початкові признаки недуги, що тревають до 5 днів.

Другий період недуги, що треває від пятого до десятого дня, — знаменується великим неспокоєм хорого, висипкою і маячінням. Висипка зачинає показуватись вже 4-го або 5-го дня, найперше під пахами рамен та на грудях; потім на плечах, на череві, а вкінці й на руках та на ногах; рідко коли на лиці та на потилиці. Вона поширюється, творить ріжного роду неправильні червонаві плями по тілі. Одні з них жовкнуть і зникають, а на їх місце показуються нові, червоно-цеглястої барви і т. д. Ті плями зпочатку є подібні до висипки кору і зникають під натиском пальців, але в пізнішій стадії вони стаються відпорні і під натиском не зникають. Під конець першого тижня недуги хорий попадає в стан крайнього ослаблення, маячіє в страшній горячці, особливо в ночі, дістає неначе помішання ума, кидається на всі сторони, а часом попадає в летарг. Теплота тіла підноситься до 105° Фаренгайта, живчик скорий, язик сухий, тіло смердить неначе мишами.

Від 10-го до 14-го дня недуги хорий попадає в крайний нервовий розстрій, говорить без памяти, переходить в стан несвідомости і летарг. Мускули тіла корчаться, дріжать і чим скорше такий стан недуги появляється, тим більша небезпека смерти заходить. В тім періоді недуги висипка чорніє, притім очи у недужого отворені, зіниці розширені і цілковитий брак памяти. Хорий гине від удару серця.

В легших випадках, звичайно в 14-тім дни недуги, наступає т. зв. кріза. Недужий попадає в глибокий сон і будиться відтак дуже ослаблений, але вже свідомий. Теплота тіла спадає і прояви недуги скоро уступають. Недужий приходить до повного здоровля і другий раз ніколи на плямистий тиф не хоріє.

Загалом смертельність від плямистого тифу виносить 12 до 20 на 100 хорих, однак вона ріжниться значно, відповідно до лютости епідемії, віку хорої особи та взагалі до окруження. Старших людей багато більше вмирає на плямистий тиф ніж, приміром, дітей або молодіжи.

Лікування плямистого тифу відбувається подібно як лікування тифу черевного, про що ми попередно докладно писали. Але при плямистім тифі не треба строго придержуватися дієти. Хорому треба давати доволі багато води до пиття. Лікарства давати тільки за приписом для скріплення нервів і серця, приміром алькоголь, камфору і т. п. В періоді виздоровіння треба вистерігатися завеликого труду. Також треба дбати про те, щоб через недугу не наразитись на прикрі комплікації, як приміром на запалення віддихових рурок, що звичайно при такім тифі буває, або на ґанґрину легенів, параліж, всілякі боляки і т. п. (Дальше буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЧЕСТЕР, ПА.

На Рідну Школу.

Тому півтора місяця за ініціятивою нашого учителя п. С. Мусійчука відбулося тут при громаді 4 і Ворд вулиці національне віче, на якім говорили: п. Т. Свистун, п. С. Мусійчук і о. І. Костюк.

Помимо тягарів, які парохіяни новозаснованої православної парохії Української Автокефальної Церкви мають у початках, не забули вони також і за „Рідний Край. Дня 13 вересня, підчас богослуження, на поклик о. І. Костюка зложили дрібними датками в церкві $10 на Рідну Школу" в краю. Гроші вислано через „Обеднання".

Павло Баран, предс.
Й. Брингілевич, сек.
Василь Гарасим, касієр.

—o—

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З українсько-литовського пікніку на українсько-литовські цілі.

Дня 13 вересня відбувся в нашій громаді спільний литовсько-український пікнік. На пікніку виступали хори, український і литовський. Рівнож виступала школа танцюристів балетмайстра В. Авраменка.

Річеву промову виголосив о. І. Шуховський та говорив на тему боротьби Литовців і Українців проти спільного ворога Польщі. Від Литовців говорив місцевий литовський священик на ту саму тему.

Потім слідувала спільна забава.

Литовців є тут велика громада, а нас, Українців, є мала горстка. Але дохід з пікніку Литовці поділили по рівній части. Литовці дали ввесь дохід на приватні литовські школи у Вильні, а Українці призначили частину доходу на край, а то 10 дол. на боєвий фонд і Рідну Школу, а 8 дол на інвалідів.

Гроші вислано до краю через Обеднання.

Можна тільки побажати, щоби такі спільні виступи Литовців і Українців були частіші, бо з того є велика користь для обидвох народів.

Громадянин.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАНІВ СИН.

(59)

Мисливець, що мандрував недалеко табору Шведів, почув крик Меріем. Він спинився зі своїми дикунами й став прислухуватися. Мисливець не сподівався, що тут може надибати людей взагалі, а тим більше білих. Тиша запанувала навколо. Але в ухах того мисливця все лунав жіночий крик, який він щойно вчув. Він уже зрозумів, що в джунглях відбувається якась трагедія, де замішана жінка.

—o—

Янсен вскочив до намету в той саме час, коли Мальбін уже остаточно пересилив дівчину й вона немічна билася в його руках. Мальбін кинувся на Янсена, але той тримав у руках револьвер. Мальбін умить схопив свій револьвер і, закриваючись дівчиною, вистрілив в Янсена. Падаючи поранений, Янсен стрілив у Мальбіна, але не попав. Мальбін стрілив ще кілька разів у свого бувшого приятеля.

—o—

Мальбін підійшов ближче до Янсена й пустив ще кілька куль уже в трупа молодого Шведа. Потім штовхнув його кілька разів ногою, вилаявся й вернувся до Меріем. Знову почалася боротьба. Дівчина трохи відійшла й тепер боролася, як львиця, але сили були нерівні й Мальбін почав перемагати її. В той час Мальбін почув, як чиясь рука опустилася йому на плече. Оглянувшись, він побачив перед собою високу молоду людину.

Мальбін хотів схопити свій револьвер, але незнайомець попередив його. Вмить Швед опинився в міцних обіймах невідомого. Відобравши револьвер від Мальбіна, незнайомець дав йому кілька штовханців, але таких, що вони майже спаралїжували руки Шведа. Потім обернув Мальбіна до виходу з намету й виштовхнув його звідти з такою силою, що в того світ перевернувся в очах.

—o—